

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Motivace k pěstounství a psychosociální potřeby pečujících pěstounů

Autor práce: Bc. Jana Pípalová

Obor studia: Etika v sociální práci

Posudek vypracoval: Mgr. et Mgr. Alena Pikhartová, Ph.D.

Datum: 10.5.2017

Předkládaná práce je prací teoretickou a praktickou současně, přičemž praktická část je včleněna mezi prezentované teoretické poznatky. Práce má za cíl *zmapovat motivaci k pěstounství, upozornit na možná úskalí jejich motivů a zjistit, jaké potřeby sami pěstouni vnímají jako subjektivně významné*. Za tímto účelem/cílem autorka nastudovala a v práci referuje o pěstounské péči v České republice (1. Kapitola – zejména legislativní zázemí pěstounství u nás), psychologická specifika náhradního rodičovství (2. Kapitola – rozdíl mezi biologickým rodičem a rodičem pěstounem, proces „stávání se“ pěstounem), hodnoty (3. Kapitola), motivace (4. Kapitola) a potřeby (5. Kapitola). Dále za výše citovaným cílem sestavila *výzkumnou sondu*, která měla podobu osobně vedeného rozhovoru, dle mého názoru rozhovoru strukturovaného. V rozhovoru použila celkem 12 otázek, jež měly u každého respondenta stále stejné pořadí a stále stejné znění. Znění těchto otázek lze dohledat v příloze práce, kde nalezneme doslovně přepsané rozhovory se všemi respondenty (celkem 10 respondentů). Výzkumný vzorek by si zasluhoval lepší a detailnější popis, ideálně pak přehledný pomocí grafů a tabulek. Takto jsem se coby zvědavý čtenář musela v přílohách dopátrat toho, kolik ze dotazovaných pěstounů bylo současně prarodičem dítěte. Poněkud mne totiž během čtení práce zmátl autorčin výrok na str.46 *respondenty mojí výzkumné sondy byli výhradně pěstouni prarodiče*. Osobně jsem se dopočítala ke třem pěstounům-prarodičům (z celkem 10ti respondentů výzkumné sondy). Pokud se rozhodneme použít strukturovaný rozhovor, otevírá se nám tím možnost dobře srovnávat jednotlivé skupiny či podskupiny respondentů mezi sebou navzájem. Tedy lituji toho, že kromě nepřesného popisu výzkumného vzorku (něco málo se dočteme na str. 18-19, další informace je možné dohledat v příloze u konkrétních respondentů, jsou někteří respondenti věřící???) studentka nesrovnávala odpovědi mezi pěstouny-prarodiči, pěstouny bez biologických dětí atd. Pokud tak činila, tak pro mne nepřehlednou formou a na základě jakési „dojmologie“, nikoli systematické kvalitativní analýzy (ať už by se jednalo o zakotvenou teorii, techniku vyložení karet, metodu trsů apod.). Největší má výtku vůči práci se tedy týká metodologie výzkumu, způsobu analýzy a prezentace získaných dat. Řadu kladených otázek považuji za sugestivní (např. Ot. č. 5: *Změnily se nějak vztahy po příchodu dítěte do rodiny?* Ot. č. 6: *Vnímáte v souvislosti s výkonem pěstounské péče nějaká pozitiva, popřípadě negativa, omezuje Vás v něčem?* Ot. č. 7: *Daří se Vám uspokojovat Vaše potřeby stejně jako před příchodem dítěte (dětí)?* Ot. č. 8: *Jak vnímáte hmotné zabezpečení pěstounské péče, je dostatečné?* Ot. č. 9: *Daří se Vám díky těmto dávkám lépe uspokojovat potřeby svoje i potřeby rodiny?*) a s tím souvisí i některé autorčiny předpokládané „interpretace“ dat (př. str. 68 *...lze z jejich hodnocení pěstounské péče zřetelně vyčíst, jakou důležitost dávkám pěstounské péče přiřkládají a že ji lze považovat jako jeden z neveřejných motivů*. Nebo str. 69 *...jsou (babičky pěstounky-pozn. AP) rezervovanější ke vzdělávacím aktivitám*). Jádro autorčiny práce s daty pak tvoří Škovierovy druhy motivů k náhradnímu rodičovství (prezentované na str. 39-40). K těmto již předem stanoveným kategoriím pak autorka zejména v kapitole 5. Potřeby přiřazuje příklady ze svých vlastních sesbíraných dat. Žánrově bychom mohli říci, že jde o zprávu z praxe, kde empirická data

Teologická
fakulta
Faculty
of Theology

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

jsou používána jako koření prezentovaných teoretických poznatků. Přičemž místy se stává, že jde o pouhé kladení teoretických poznatků za sebe či vedle sebe, místy se text jeví propracovanější. Stejně tak se v některých pasážích autorka dobře popasovává s terminologickou nejednotností oboru, v jiných pasážích se poněkud ztrácí (což ovšem v psychologii v tématu „motivace“ není příliš těžké, viz např. str. 35 uprostřed). Osobně bych ale volila spíše cestu zúžení tématu a lepší práce s daty. Prakticky to znamená vymezit rozdíl mezi motivačním procesem, motivy a motivačními dispozicemi, a dále pak hovořit o motivačních dispozicích, které se jeví jako relevantní k tématu (potřeby, hodnoty). Autorčiny „interpretace“ dat mne ovšem vzhledem k metodologickým nedostatkům o své pravdivosti nepřesvědčily. Jeví se mi jako předpojaté (autorka se dotazovala tak a data zpracovávala na základě „působení“ či „dojmu“ tak, aby jí vyšlo to, co sama chtěla – viz např. str. 45 *Jak však ze své praxe vím...*).

Jazykově i formálně je práce v pořádku. Strukturace textu je přehledná (s výjimkou již výše zmiňovaného), překlepů se v práci vyskytuje sice ne zanedbatelné, ale tolerovatelné množství. Na literaturu je odkazováno správně, názory vlastní jsou jasně odlišovány od názorů přejatých.

Práce obsahuje všechny náležitosti (jako je např. úvod, diskuse, závěr, seznam literatury) a celkově bych ji hodnotila jako „**velmi dobrou**“.

Mgr. et Mgr. Alena Pikhartová, Ph. D.